

Stredoškolská odborná činnosť

Matúš Boleček, Gymnázium J. G. Tajovského, Banská Bystrica

INAKOSŤ NA ŠKOLÁCH

“

Inakosť vnímame ako odlišnosť od štandardu, priemeru, majority, davu.

Táto odlišnosť je zväčša viditeľná v prejavoch správania, konania, riešenia bežných aj rizikových situácií jedinca, prežívajúceho životnú realitu v rôznych kontextoch.

— Dončevová S. Nová výzva pre slovenskú školu: k tolerancii inakosti v školskom prostredí

Rómovia

LGBT

Žiaci

s ŠVVP

Ukrajinci

Rómovia

- 2. najpočetnejšia menšina SR
- predsudky o využívaní sociálneho systému
- segregácia detí v čisto rómskych triedach alebo v špeciálnych školách

LGBT

- lesby, gayovia, bisexuáli, transrodové osoby
- kritika SR za neprijatie opatrení
- diskriminácia v spoločnosti
- podľa ŠŠI - najväčší počet žiakov má problém so spolužiakmi s inou sexuálnou orientáciou
- polovica zažila nepríjemné skúsenosti v škole

Ukrajinci

- vojnový konflikt
- migrácia, sociálna pomoc
- otázka povinnej školskej dochádzky
- jazyková bariéra

Žiaci s ŠVVP

- 3 základné skupiny žiakov:
 1. žiaci so zdravotným znevýhodnením
 2. žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia
 3. žiaci s nadaním

PRIESKUM

01

Forma

anonymný online dotazník
Google Forms

02

Vzorka

n = 1039
48 škôl - 40 SOŠ, 8 Gymnázií

03

Metódy

1. Bogardusova škála sociálnej vzdialenosti
2. metóda Sémantického diferenciálu
3. kvalitatívna analýza

PRIESKUMNÉ OTÁZKY

1. Majú žiaci stredných odborných škôl menej tolerantné postoje voči vybraným špecifickým skupinám (Rómovia, gayovia, lesby, Ukrajinci, transrodové osoby, žiaci s individuálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami) ako žiaci gymnázií?
2. Sú žiaci stredných škôl s vierovyznaním menej tolerantní voči sexuálnym menšinám ako žiaci bez vyznania?
3. Zistíme rozdiely v postojoch k skupine gayov, transrodových osôb a lesieb z pohľadu žiakov stredných odborných škôl a gymnázií?
4. Aká je súvislosť medzi frekvenciou a dĺžkou sociálnej interakcie s vybranými skupinami (Rómovia, transrodové osoby) a postojom k nim?
5. Aké sú špecifické postrehy a pripomienky k vybraným skupinám (kvalitatívna analýza). Prevládajú pozitívne, negatívne, neutrálne alebo nenávistné postoje?

Majú žiaci stredných odborných škôl menej tolerantné postoje voči vybraným špecifickým skupinám ako žiaci gymnázií?

Tabuľka 1 - Porovnanie postojov žiakov a žiačok stredných odborných škôl a gymnázií k Rómom pomocou Bogardusovej škály sociálnej vzdialenosti.

	Stredné odborné školy		Gymnázia	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy
spolusediaci v lavici	36,30%	43,49%	49,02%	54,96%
môj kamarát	51,49%	60,22%	74,51%	65,65%
žiak v mojej triede	68,98%	81,04%	86,27%	87,02%
žiak inej triedy	76,57%	86,25%	94,12%	94,66%
žiak inej školy	80,53%	91,64%	96,08%	97,71%
vylúčil by som ho zo svojej krajiny	19,47%	8,36%	3,92%	2,29%

Sú žiaci stredných škôl s vierovyznaním menej tolerantní voči sexuálnym menšinám ako žiaci bez vyznania?

Tabuľka 2 - Porovnanie postojov žiakov a žiačok žiakov k transrodovým osobám podľa vierovyznania pomocou Bogardusovej škály sociálnej vzdialenosti.

	rímskokatolícke	evanjelické	iné	bez vyznania
spolusediaci v lavici	34,22%	25,84%	45,99%	41,07%
môj kamarát	42,22%	33,71%	56,38%	41,07%
žiak v mojej triede	56,67%	51,69%	68,55%	58,93%
žiak inej triedy	66,67%	58,43%	77,45%	60,71%
žiak inej školy	75,56%	71,91%	82,79%	67,86%
vylúčil by som ho zo svojej krajiny	24,44%	28,09%	17,21%	32,14%

Zistíme rozdiely v postojoch k skupine gayov, transrodových osôb a lesieb z pohľadu žiakov stredných odborných škôl a gymnázií?

Tabuľka 3 - Porovnanie postojov žiakov a žiačok žiakov k lesbám, gayom a transrodovým osobám pomocou Bogardusovej škály sociálnej vzdialenosti.

	lesba	gay	transrodová osoba
spolusediaci/spolusediaca v lavici	52,84%	48,22%	37,92%
môj kamarát/moja kamarátka	65,83%	63,72%	46,20%
žiak/žiačka v mojej triede	79,02%	74,40%	60,25%
žiak/žiačka inej triedy	82,10%	80,17%	69,20%
žiak/žiačka inej školy	88,55%	84,60%	77,19%
vylúčil by som ho/ju z svojej krajiny	11,45%	15,40%	22,81%

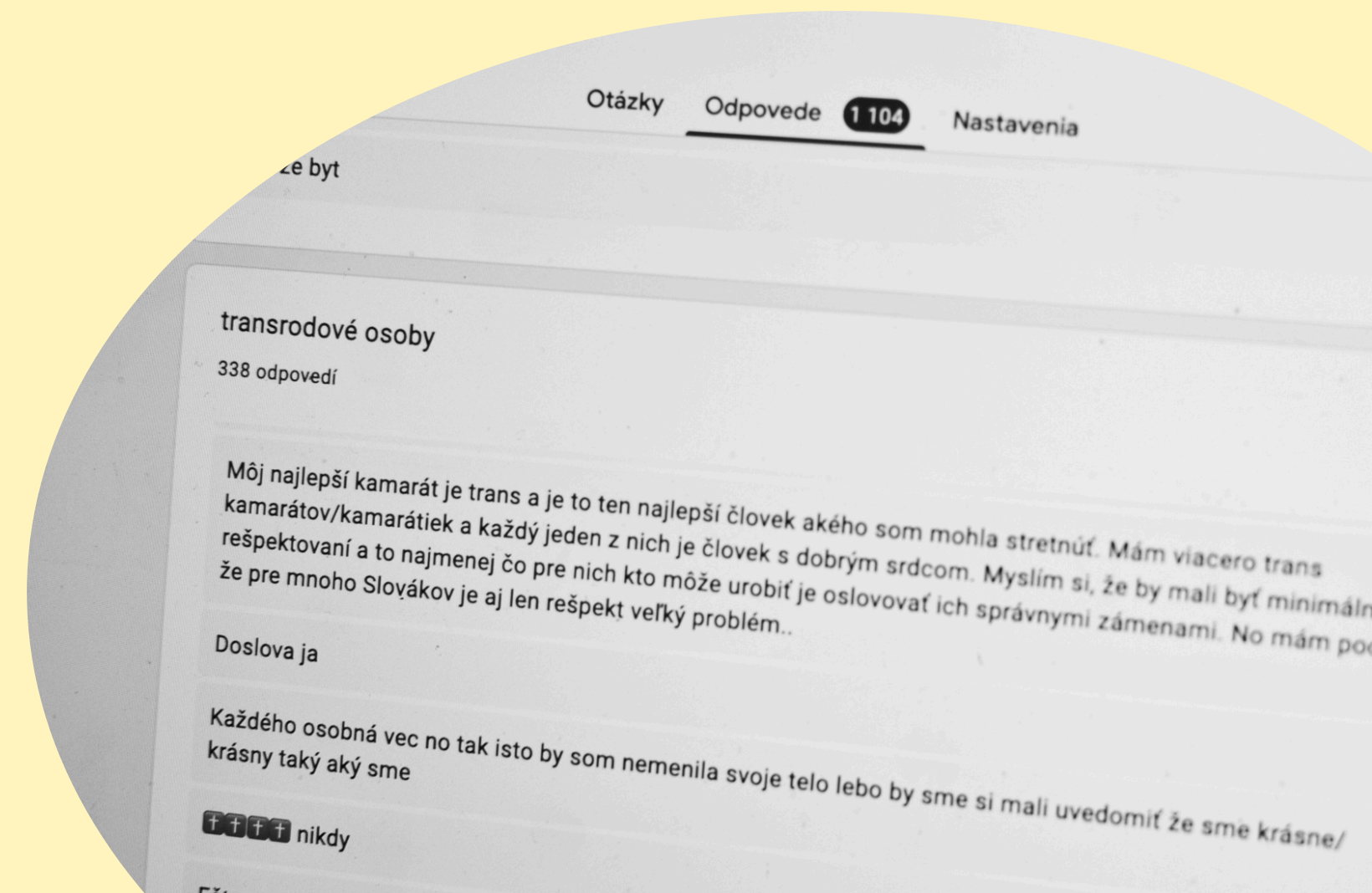
Aká je súvislosť medzi frekvenciou a dĺžkou sociálnej interakcie s vybranými skupinami (Rómovia, transrodové osoby) a postojom k nim?

Tabuľka 4 - Porovnanie postojov žiakov a žiačok žiakov k Rómom na základe frekvencie kontaktu pomocou Bogardusovej škály sociálnej vzdialenosti.

	Denne v triede	Denne mimo triedy	Týždenne	Mesačne	Ročne	Nikdy
spolusediaci v lavici	47,60%	39,19%	44,15%	45,63%	51,47%	22,73%
môj kamarát	65,50%	58,78%	58,53%	52,43%	60,29%	45,45%
žiak v mojej triede	82,10%	76,01%	77,93%	77,67%	82,35%	75,00%
žiak inej triedy	82,53%	83,11%	86,62%	85,44%	89,71%	84,09%
žiak inej školy	84,28%	88,18%	91,97%	93,20%	92,65%	88,64%
vylúčil by som ho zo svojej krajiny	15,72%	11,82%	8,03%	6,80%	7,35%	11,36%

Aké sú špecifické postrehy a pripomienky k vybraným skupinám (kvalitatívna analýza)?

- výskyt pozitívnych, ale aj negatívnych a nenávistných komentárov
- žiaci s ŠVVP - najmä pozitívne komentáre
- Rómovia - využívanie sociálneho systému
- LGBTQ - choroba, neprirodzené
- Ukrajinci - zvýhodňovaní

ODPORÚČANIA

01

Práca so žiakmi

výchova k tolerancii ako
súčasť vyučovania

02

Pomoc

psychologická pomoc na
školách
schránky dôvery

03

Podpora od štátu

rovnaké práva pre skupiny
podpora zo strany politikov

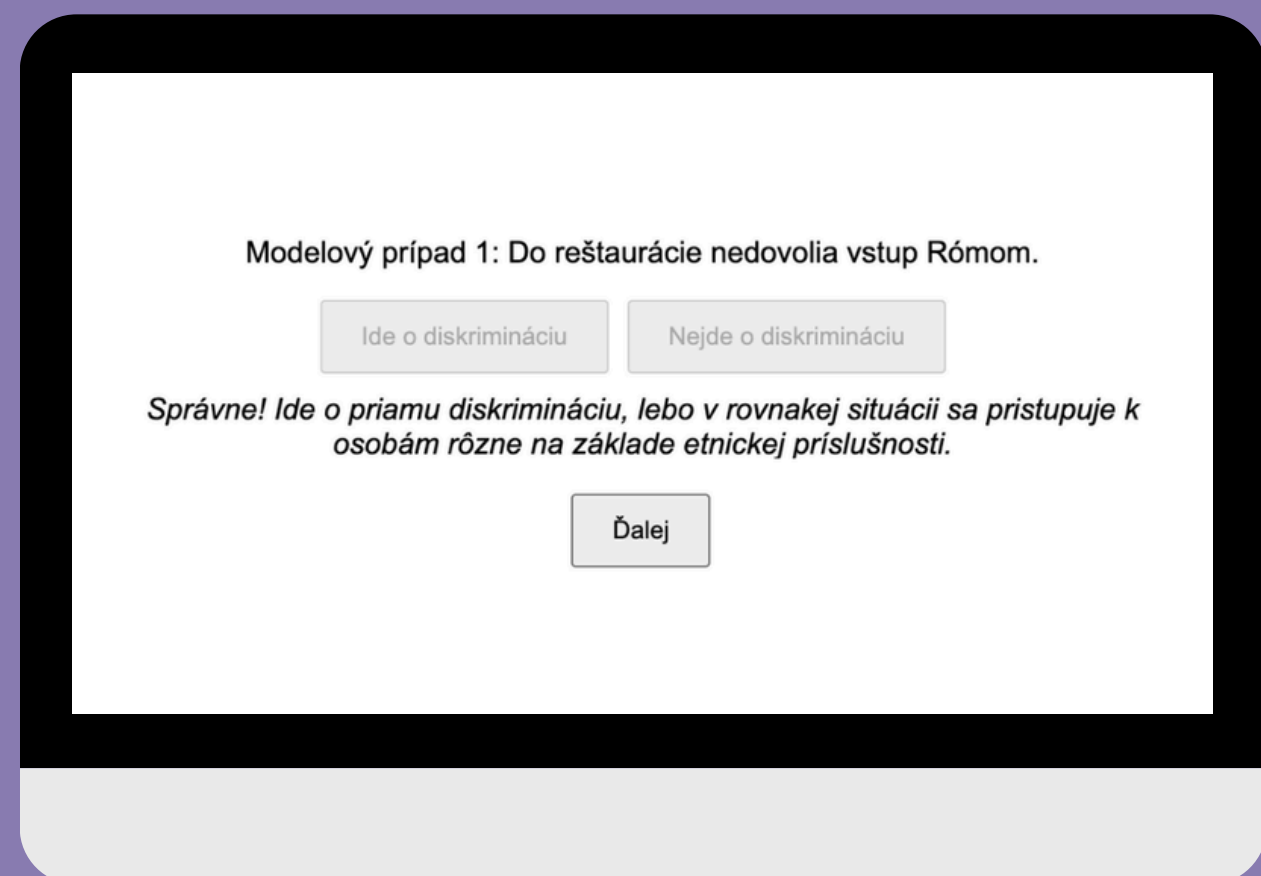
INAKosti

- hra INAKosti od NIVAM
- 1.Čo o mne vieš?
 - 2.Ako sa mi žije na Slovensku?
 - 3.Ako by mi bolo lepšie?
 - 4.Uved'fakt (súťaž)
 - 5.Vytvor vlastnú kartičku

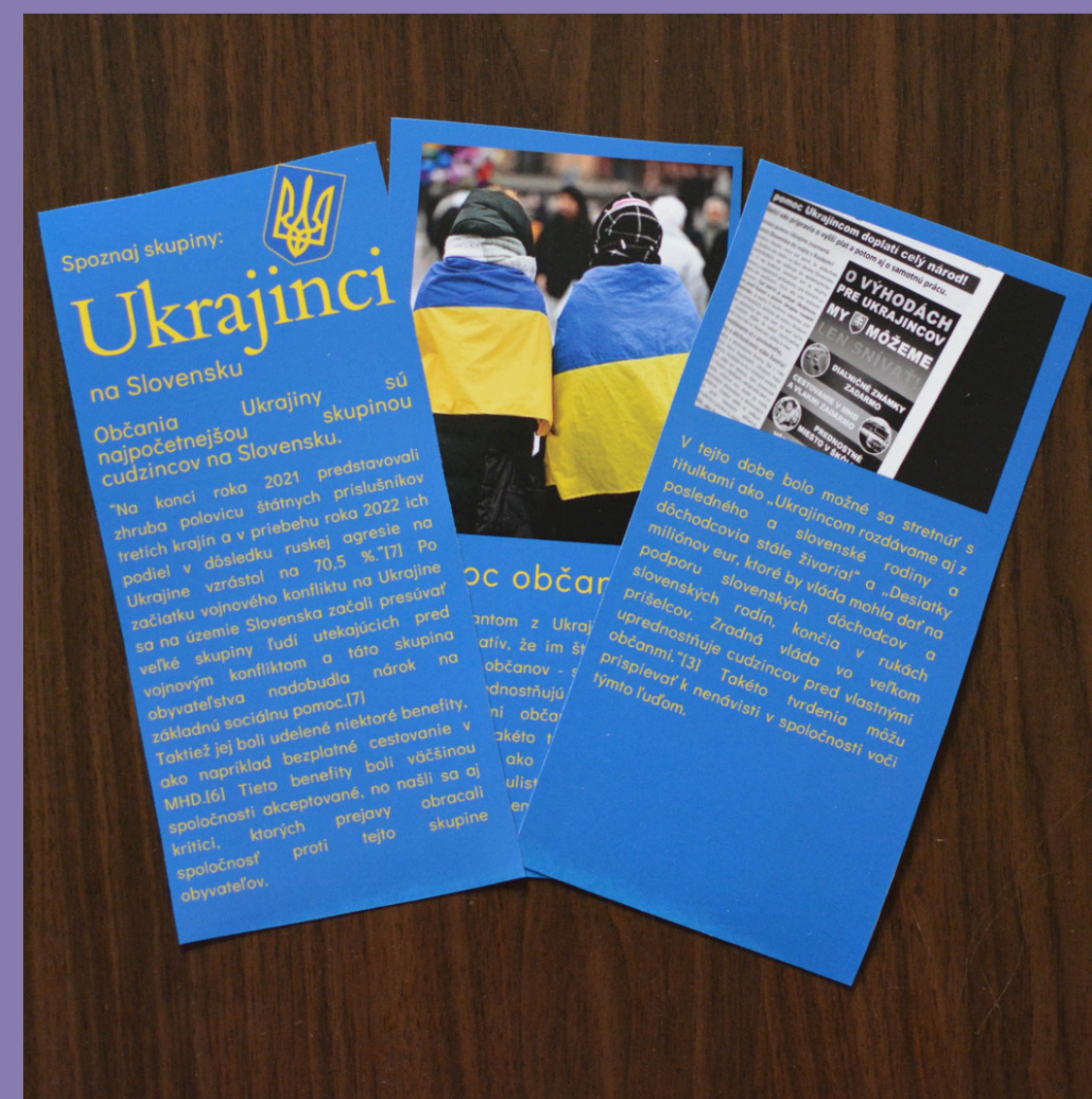
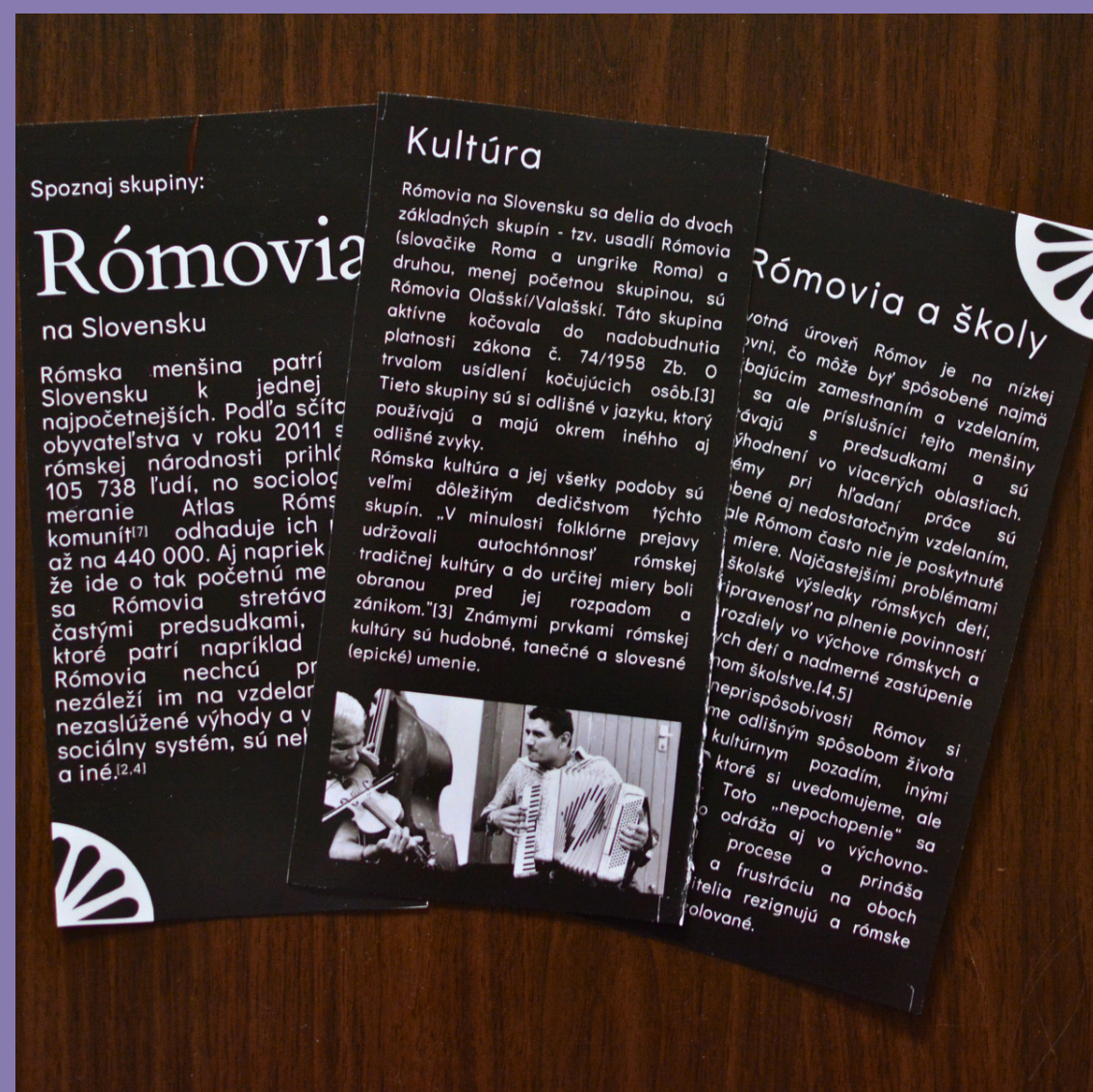

Tvorba webstránky

- 1.informácie o skupinách
- 2.o predsudkoch a diskriminácií
- 3.kvíz - 8 modelových situácií
- 4.materiály na stiahnutie

Materiály pre žiakov

Pokračovanie

- práca s jednotlivými školami
- sprostredkovanie výsledkov školám
- workshopy mimo GJGT
- webstránka

Využitia práce

- ďalší výskum
- hľadanie nových metodík pri práci s žiakmi
- odbúravanie dezinformácií a stereotypov (kvalitatívna analýza)

ZÁVER

ĎAKUJEM ZA
POZORNOST